

درآمدی بر حقوق خانواده

(حقوق مدنی ۵)

مؤلفان:

شهرزاد ایدلان

آزیتا قربانی رحیم

انتشارات شبنا

سرشناسه	اردلان، شهرزاد، ۱۳۵۶ -
عنوان قرارداد	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	درآمدی بر حقوق خانواده/ مولفان شهرزاد اردلان، سیدبا قربانی رحیم.
مشخصات نشر	ش. یار. شبنما، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۲۳۱ س.؛ ۲۱.۵ سانتی‌متر (رنگی).
شابک	978-622-991249-4
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	حقوق خانواده -- ایران -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	Domestic relations -- Iran -- Study and teaching : (Higher
موضوع	حقوق خانواده -- ایران -- پرسش و پاسخ‌ها
موضوع	Domestic relations -- Iran -- Questions and answers :
شناسه افزوده	قربانی رحیم، آزیتا، ۱۳۶۹ -
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ ۴۵۴ الف / KMH۵۴۰
رده بندی دیویی	۳۴۶/۵۵۰۱۵ :
شماره کتابشناسی ملی	۵۱۷۷۹۴۲ :

*** حق چاپ برای ناشر محفوظ است ***

هشدار!!! تکثیر کتاب بدون اجازه از ناشر و فروش آن، کاری نادرست و نامشروع است و موجب رواج بی‌اعتمادی و بروز پیامدهای ناگوار در زندگی خود و فرزندانمان می‌گردد.

انتشارات شبنا

حقوقي خانواده

عنوان کتاب :	در آمدی بر حقوق خانواده
مؤلفان :	شهرزاد اردلان، آزیتا قربانی رحیم
مدیر تولید :	احسان طاهر نژاد
نگار آرایشی :	صدیقه رحماندوست
زیراستاری :	مریم رافت
نسخه‌پری :	سیده حسنیہ عطارد
نوبت و سال :	۱۳۹۷، ۱
قطع :	۱۶/۱۶
تعداد صفحات :	۳۲
شمارگان (تیراژ) :	۱۰۰۰
شابک :	۹۷۸-۶۰۲-۹۹۱۸۴-۹-۴
قیمت :	۲۲۰۰۰ تومان
ناشر :	انتشارات شبنا
آدرس :	شهریار، وائین، میلاد ۳، گلستان، پلاک ۷
تلفن تماس :	۰۹۱۲۸۵۵۱۱۳۵
فروش و پخش :	۰۹۱۲۷۵۶۴۹۹۰
شماره پیام‌رسان :	۰۹۱۰۰۷۴۰۹۹۳
آدرس پیام‌رسان‌ها :	@Shabnama96
رایانامه (ایمیل) :	Shabnama96@chmail.ir
وبسایت :	www.Shabnama96.ir

فهرست مطالب

۱۵	پیش گفتار.....
۱۷	فصل اول: در ازدواج.....
۲۱	گفتار اول:.....
۲۱	در خواستگاری.....
۲۷	گفتار دوم:.....
۲۷	قابلیت صحی رای ازدواج.....
۳۱	گفتار سوم:.....
۳۱	در موانع نکاح.....
۴۳	گفتار چهارم:.....
۴۳	شرایط صحت نکاح.....
۴۷	گفتار پنجم:.....
۴۷	وکالت در نکاح.....
۴۹	گفتار ششم:.....
۴۹	در نکاح منقطع.....
۵۱	گفتار هفتم:.....
۵۱	در مهر.....
۵۳	نحوه اقامه دعوی مهریه.....
۵۳	الف) دادخواست.....
۵۸	ب) هزینه دادرسی در دعوی مطالبه مهر.....
۵۹	پ) دادگاه صالح به رسیدگی:.....
۶۰	ت) جریان تقدیم دادخواست تا جلسه دادرسی.....
۶۳	۱- اوقات رسیدگی.....
۶۳	۲- ابلاغ.....
۶۵	ث) جلسه اول رسیدگی.....
۷۴	ج) نحوه اجرای سند نکاحیه:.....
۷۵	چه کسی صلاحیت درخواست صدور اجرائیه را دارد و چگونه:.....
۷۹	ح) اجرای حکم قطعی مهریه.....

۸۰	خ) اعسار از پرداخت مهریه:
۸۱	د) استشهادیه محلی:
۹۳	گفتار هشتم:
۹۳	در حقوق و تکالیف زوجین نسبت به یکدیگر:
۹۶	نحوه اقامه دعوی تمکین:
۹۶	الف) دادخواست:
۹۸	ب) هزینه دادرسی در دعوی الزام به تمکین:
۹۸	پ) دادگاه صالح به رسیدگی:
۹۹	ت) جریان تسلیم دادخواست تا جلسه دادرسی:
۱۰۱	۱) اوقات رسیدگی:
۱۰۲	۲) ابلاغ:
۱۰۲	ث) جلسه اول رسیدگی:
۱۰۶	ج) آثار حکم الزام به تمکین:
۱۰۷	ج) ضمانت‌های اجرایی تخلیه و واپس نه تمکین:
۱۱۱	ح) حضور در دادگاه:
۱۱۵	نحوه اقامه دعوی اجرت‌المثل ایام زوجیت:
۱۱۵	الف) دادخواست:
۱۱۹	گفتار نهم:
۱۱۹	در نفقه:
۱۳۳	فصل دوم: در انحلال ازدواج:
۱۳۷	گفتار اول:
۱۳۷	در مورد امکان فسخ نکاح:
۱۴۱	نحوه اقامه دعوی فسخ نکاح:
۱۴۱	الف) چگونگی طرح دعوا:
۱۴۶	ب) مراحل دادرسی:
۱۵۵	گفتار دوم:
۱۵۵	در طلاق:
۱۶۹	گفتار سوم:
۱۶۹	در عدم:
۱۷۳	فصل سوم: در اولاد:
۱۷۵	گفتار اول:

۱۷۵.....	در نسب.....
۱۸۳.....	گفتار دوم:.....
۱۸۳.....	در نگاهداری و تربیت اطفال.....
۱۹۱.....	گفتار سوم:.....
۱۹۱.....	در ولایت قهری پدر و جدپدری.....
۱۹۵.....	فصل چهارم: نمونه سوالات تستی و تشریحی.....
۱۹۷.....	نمونه سوالات تستی «الف».....
۲۰۵.....	نمونه سوالات تستی «ب».....
۲۱۳.....	نمونه سوالات تشریحی فصل اول.....
۲۱۴.....	نمونه سوالات تشریحی فصل دوم.....
۲۱۴.....	نمونه سوالات تشریحی فصل سوم.....
۲۱۵.....	فصل پنجم: قانون جدید حمایت خانواده.....

پیش‌گفتار

خانواده کوچکترین و قدیمی‌ترین واحد اجتماعی است این واحد کوچک مهمترین رکن یک جامعه می‌باشد که عبارتند از زن و شوهر و فرزندان که با هم زندگی می‌کنند و تحت ریاست و مدیریت شوهر می‌باشند. این رکن اساسی جامعه حق دارد که از حمایت دولت و قانون بهره‌مند شود. بنابراین لازم است که قانونگذار حساسیت امر را مورد توجه قرار داده و با احتیاط به وضع قوانین بپردازد و از هر اقدامی که باعث انحطاط و ضعف در خانواده گردد پرهیزد و منافع آن را در نظر داشته باشد. در ایران قانونگذار توجه خاص به این واحد اجتماعی حساس داشته است و از آن حمایت کرده نخستین بار در تیر ماه ۱۳۴۶ قانون حمایت از خانواده تصویب شد که قانون بهمن سال ۱۳۵۳ جایگزین آن شد و بعد از پیروزی انقلاب شکم‌همند اسلامی بعضی از مواد قانون حمایت از خانواده که با فقه اسلامی مغایرت داشت لغو شد. در این قانون بیشتر از زن به عنوان مرکز و هسته خانواده و تا حدی از فرزندان حاصل از نکاح حمایت شده است.

زنان به لحاظ جایگاه مهم خود در خانواده، شایسته صیانت و کرامت بیشتری هستند. یکی از ابعاد صیانت یاد شده این مسئله است که مطالبات و حقوق ایشان، سزاوارتمرده شده و در نتیجه پیش از دیگر مطالبات با رعایت شان کارسازی و پرداخت شود.

اصولاً زوجه دارای دو حق مالی از جانب زوج می‌باشد که این دو حق مهریه و نفقه نسبت به یکدیگر تقدم و تاخر ندارند و از آن جا که در نظام حقوقی ایران همواره اصل آزادی است و قراردادهای تعیین میزان مهریه از سوی زوجین به رسمیت شناخته شده است و امری است که دارای پشتوانه‌ی فقهی نیز می‌باشد، عرف جامعه نیز این امر را به مرحله پس از وقوع عقد نیز تسری داده و برای زوجه در باب مهریه حق حبس قائل شده است و به نوعی بضع را در مقابل تمکین قرار داده است اما در نظر حقوقدانان این امر چندان درست نیست، زوجه می‌تواند تا مهر بر او تسلیم نگشته از ایفای وظایف زناشویی خود در مقابل زوج امتناع ورزد و این امتناع مسقط حق نفقه نخواهد بود.

اما چنانچه زوجه به ایفای وظایف خود در مقابل شوهر به میل و رضای خود تن دهد در این صورت پرداخت نفقه از جانب زوج به زوجه منوط است به فرمانبرداری و تمکین زوجه از زوج باشد ولی

زوج تمایلی به این امر نشان ندهد عدم تمایل زوج مسقط حق نفقه‌ی زوجه نمی‌باشد، لذا در این پژوهش سعی بر این داریم که: به تحلیل مواد مربوطه و بیان نکاتی در باب حقوق خانواده بپردازیم. امید است این اثر بتواند گام مثبتی در جهت رضایتمندی مخاطبین بر دارد.

شهرزاد اردلان - آزیتا قربانی رحیم

تهران، اردیبهشت ماه ۱۳۹۷

www.ketab.ir